

Westerkwartier Schoon

Topografische gegevens

Gemeente Grootegast
Gemeente Leek
Gemeente Marum
Gemeente Zuidhorn
Waterschap Noorderzijlvest
Wetterskip Fryslan

Opdrachtgever

Opdrachtgever voor dit saneringsproject is het samenwerkingsverband Westerkwartier Schoon van de gemeenten Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn, wetterskip Fryslan en waterschap Noorderzijlvest. Het project is opgestart in 2003.

Aanleiding

De gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn, het Waterschap Noorderzijlvest en het Wetterskip Fryslan hebben de afvalwaterproblematiek voor de huishoudens in het buitengebied gezamenlijk opgelost. De gemeenten en waterschappen hebben samen het projectbureau Westerkwartier Schoon opgezet om de voorbereiding en de begeleiding van het omvangrijke project te verzorgen. In het voorjaar van 2006 is het project afgerond. Het project is opgestart om burgers in de buitengebieden van het Westerkwartier te helpen om aan het nieuwe lozingenbesluit te voldoen. Dit lozingenbesluit houdt in dat huishoudelijk afvalwater vanaf 1 januari 2005 niet ongezuiverd geloosd mag worden op het oppervlaktewater of de bodem.

Veel huishoudens en bedrijven in het buitengebied lozen hun afvalwater in de bodem of in sloten, bijvoorbeeld via een te kleine septic tank. Door nieuwe wetgeving is dit vanaf 2005 niet meer toegestaan. De regio Westerkwartier wil haar burgers niet zelf opzadelen met de zorg en kosten die dit tot gevolg heeft. Daarom worden in het project *Westerkwartier Schoon!* De huishoudens en bedrijven in het buitengebied aangesloten op de riolering of krijgen een gelijkwaardige voorziening, een zogenaamde IBA (Individuele Behandeling Afvalwater). Het betreft een waterkwaliteitsproject waarbij de nadruk ligt op het zoeken naar oplossingen voor de afvalwaterproblematiek. Algemeen doel van dit project is het verbeteren van de kwaliteit van natuur, landschap, landbouw, recreatie, milieu en water in kwetsbare gebieden (het grootste deel van het Westerkwartier is kwetsbaar gebied). De gezamenlijke aanpak wordt ingevuld door de gemeenten Marum, Grootegast, Leek en Zuidhorn, de waterschappen Noorderzijlvest en Fryslân (Fr.) (een deel van het Westerkwartier valt onder het werkgebied van dit Friese waterschap).

Het project heeft als referentie het project 'Westerwolde schoon'. Als uitwerking van dit project werden tot voor kort verschillende maatregelen getroffen om de waterkwaliteit in dit gebied (stroomgebied van de Westerwoldse Aa en de Ruiten Aa), en dan met name in het dal van de Ruiten Aa, te verbeteren. Deze maatregelen bestonden bijvoorbeeld uit het op grote schaal aanleggen van hoogwaardige IBA-systemen, het vergroten van de bergingscapaciteit van verschillende rioolwateroverstorten en het afkoppelen van regenwaterstromen van het rioolnetwerk.

Projectorganisatie

De samenwerkende gebiedspartners hebben uitgesproken dat ze zich sterk willen maken voor de toekomstwens die staat beschreven in het regioperspectief West-Groningen 2030 van het provinciaal omgevingsplan Groningen (POP). De kern van deze toekomstwens is dat West-Groningen een geliefd gebied wordt én blijft om in te wonen, te werken en te recreëren.

Het project is opgestart om de woningen in het buitengebied van de gemeenten Leek, Marum, Grootegast en Zuidhorn te voorzien van riolering of een IBA. De keuze voor riolering of een IBA is gemaakt door de gemeente. Een samenwerkingsverband zoals Westerkwartier Schoon biedt veel voordelen. Een belangrijke daarvan is kostenbesparing, maar ook het delen van kennis en ervaring evenals een bredere aanpak voor de natuurlijke omgeving zijn voordelen van deze krachtenbundeling.

Het project Westerkwartier Schoon is in 2003 opgestart. Het project wordt uitgevoerd door het projectbureau, dat bestaat uit een procesmanager en een projectmedewerker. De procesmanager zorgt voor de afstemming op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Fase 1 - riolering en IBA's in kwetsbaar gebied

Op 15 juni 2005 heeft Lareco de werkzaamheden voor de eerste fase opgeleverd. In dit werk is 26.300 meter persleiding met een diameter van 63 mm. aangelegd en 1.250 meter persleiding met een diameter van 75 mm. Er zijn 154 rioolgemaal en 66 inspectieputten geplaatst en 228 IBA's.

Fase 2 - riolering en IBA's in niet-kwetsbaar gebied

Op 23 september heeft Oosterhof Holman de werkzaamheden voor de tweede fase opgeleverd. Deze fase betrof de volgende werkzaamheden: plaatsen van 170 IBA's en het leggen van 37,7 km. persleiding. Voor 250 woningen is een aansluitpunt op de riolering gecreëerd.

Fase 3 & 4 - IBA's en riolering in kwetsbaar en niet-kwetsbaar gebied

Op 15 december 2005 heeft Lareco de werkzaamheden voor fase 3 en 4 opgeleverd. Op enkele percelen moesten nog herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd, maar dit is in het voorjaar van 2006 uitgevoerd.

In deze twee fasen zijn 189 IBA's geplaatst (een aantal zijn in 2006 geplaatst) en hebben 234 woningen de mogelijkheid gekregen om aan te sluiten op de riolering. Voor de riolering is circa 36,3 km. persleiding aangelegd.

	IBA	Riolering	Totaal
Grootegast	232	90	322
Leek	17	331	348
Marum	110	165	275
Zuidhorn	227	61	288
Totaal	586	647	1.233

Tabel 1: overzicht geplaatste IBA's en riolering.

Vorbereiding en tijdsbestek

Het project Westerkwartier Schoon is begin 2003 opgestart. Vanaf 18 februari zijn Jaap Dokter en Mariska Bosch aangesteld om de aanleg van alle IBA's en riolering zo goed en snel mogelijk te regelen. De aanbesteding van de aanleg van riolering en IBA's in de eerste fase vond op 1 september 2004 plaats. Vervolgens is spoedig begonnen met uitvoerende werkzaamheden. De uitvoering vond plaats in verschillende fases, dit in verband met subsidies. In mei 2006 is het gehele project afgerond.

Plaatsing van een IBA

Communicatie

De communicatie naar bewoners is zoveel mogelijk persoonlijk. In het najaar van 2003 heeft een reeks informatieavonden plaatsgevonden in de verschillende gemeentes. Per gemeente

waren er diverse bijeenkomsten, die waren toegespitst op de IBA of op de riolering. Het projectbureau heeft daarnaast gedurende het project gezorgd voor nieuwsbrieven. Hierin werden onderwerpen als zakelijk recht, zelf een IBA aanschaffen of niet, of voorbereidende werkzaamheden besproken. Via de site (www.westerkwartierschoon.nl) was veel informatie bereikbaar en het projectbureau was aanwezig om vragen te beantwoorden.

Type IBA's en aantallen

Bij de aanbesteding is gebruik gemaakt van een raambestek, waarbij de randvoorwaarden voor het IBA-systeem zijn aangegeven. Een van de eisen is dat het systeem minimaal een IBA-klasse 2 moet zijn. Uiteindelijk is gekozen voor het type Boralit-IBA, een compacte IBA, klasse II.

Leveranciers en aannemers

Lareco was de aannemer voor de eerste, derde en vierde fase terwijl Oosterhof Holman zorg droeg voor uitvoering van de tweede fase. Zij zorgden voor de aanleg van de IBA's klasse II. Leverancier was Boralit met de Boralit-IBA klasse II. Arcadis heeft een bestek gemaakt waarin is omschreven waaraan de IBA's moesten voldoen die in fase 1 worden geleverd. Daarnaast maakte Arcadis de technische plannen voor het plaatsen van de IBA's. De firma Vogelzang zorgde voor de plaatsing van de IBA's.

Elektriciteitsvoorziening

De elektriciteit wordt onttrokken van het openbare net.

Periode van aanleg en installatie

In augustus 2003 is begonnen met de aanleg van de IBA-systemen. In 2006 werden de werkzaamheden afgerond. Per 1 mei 2006 is het projectbureau gesloten.

Onderhoud en beheer

Het systeem blijft eigendom van de gemeenten, die ook zorg dragen voor het onderhoud.

Rioolheffing in de gemeentes 2006 (versimpelde weergave):

Gemeente	Heffing (€)
Grootegast	170,80
Leek	169,14
Marum	183,60
Zuidhorn	172,56

Bekostiging

Het totale Project heeft ca. € 12.500.000,- gekost. Dit bedrag is gefinancierd door de volgende partijen:

- Provincie Groningen / POP-gelden/ SGB-gelden
- Rijksoverheid
- Europese Unie (Brussel)
- Waterschap Noorderzijlvest
- Wetterskip Fryslan
- Gemeentes Marum, Leek, Grootegast en Zuidhorn

Elke gemeente in het Westerkwartier had een eigen maximaal budget vastgesteld per IBA (aankoop en plaatsing) en per riolaansluiting. Deelname aan het IBA-project vond plaats op vrijwillige basis.

Eigen bijdrage:

Voor de percelen in de gemeente Leek was geen eigen bijdrage verschuldigd. De aansluitkosten tussen het riolaansluitpunt (op grens openbaar en particulier terrein) en alle uit de woningen komende leidingen van zwart en grijs water werden ten laste van het project

door de aannemer aangesloten. Daarmee werd voorkomen dat er onnodig regenwater op het rioolstelsel geloosd zou worden. Dezelfde systematiek is ook gehanteerd voor de ca. 20 geplaatste IBA-systemen in de gemeente Leek

Voor de andere drie gemeenten in het project gold, dat de burgers voor de aanleg van het benodigde leidingwerk tussen IBA of rioolaansluitpunt zelf opdrachtgever waren en derhalve ook de kosten voor de aanleg moesten betalen.

Het Projectbureau Westerkwartier schoon:

Bezoekadres: Wendtsteinweg 15 te Marum

Postadres: Postbus 107, 9350 AC Leek

Telefoonnr: 0594-643555

Faxnr: 0594-643565

E-mailadres: info@westerkwartierschoon.nl

Homepage: www.westerkwartierschoon.nl

Het projectbureau wordt gevormd door de volgende personen:

Procesmanager: dhr. ing. J. Dokter (dokter@westerkwartierschoon.nl)

Projectmedewerker: mw. drs. M. Bosch (bosch@westerkwartierschoon.nl)

Bron: www.westerkwartierschoon.nl

Projectbureau Westerkwartier Schoon

Auteur: G. Schoof

Met dank aan Jaap Dokter en Mariska Bosch